

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

80. An qui occidit inimicum ex praemeditata animi deliberatione
Apostadamente, vt vulgo dicitur, atque ex industria, non autem proditorie,
seu per insidias, gaudeat Immunitate? Ex part. 1. tract. 1. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

citato, nouissimè tenet etiam hanc opinionem Antonius de Marinis *quotid. resolut. cap. 170. num. 14.* & de hoc non est dubitandum, stando in terminis Constat. Gregor. XIV. vide me ipsum *suprà*, ubi respondeo ad omnia argumenta contraria.

RESOL. LXXIX.

An si quis occidat aliquem Appensate, & animo premeditato sit priuandus Immunitate?

Et quid dicendum, stando in terminis iuris communis?
Ex part. 6. tract. 1. Ref. 13.

Sup. hoc inf. in Resol. 98. cursum prope t. item, sed ad dicto Per. gn. no.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam docet Sarpus *e. 5. fol. 48.* ubi sic ait: Non ad eò communis est omnium opinio, homicidas quoscumque, qui cogitad facinus perpetraverint sine insidiis, sed consultò; immunitate Ecclesiarum uti non posse. Est tamen multorum Doctorum sententia: quomobrem ob eorum & numerum & conditionem amplecti eam possumus absque vilo erroris timore. Ita ille.

2. Sed hoc non est verum stante Constitutione Gregoriana, in qua septem tantum casus excipiuntur, quibus tantummodo delinquentes ad Ecclesiam confugientes immunitate priuantur, inter quos non annumeratur homicidium consultò & deliberatè perpetratum; sed homicidium proditorium; sed qui occidit de industria, & animo pensato, non occidit proditorie. Ergo, &c. Et idè Caballus *tract. de homicidio, num. 388.* asserit frustra de hac re disputandum; eum exire Bolla Pontificia Gregorij ita disponentis. Et Tufchus *tom. 3. littera E, conclus. 11. num. 9.* asserit, quòd iste casus, & multi alij similes erant controuersi inter Doctores iuris Canonici & Ciuilib; & quia istud ius dubium declaratum fuit per Gregorium XIV. in dicta constitutione, omnino seruari debet; & illud vbique attendi debet, & amplius non est locus opinionibus Doctorum adhaerere. Vide hanc opinionem latè comprobantem Chartarium in *decisionibus crimin. decis. 95. per tot.* Unde prorsus refellendus est noster Naldus in *summa verb. Ecclesia, num. 5.* asserens homicidam ex proposito non gaudere immunitate.

3. Sed difficultas est. Quid dicendum stando in terminis iuris communis. Sarpus, ut visum est, & aliqui docent animo deliberato, & appensate occidentem non gaudere Ecclesie immunitate. Et ita tenet Ludouicus Correa in *sua docta relectione de immun. Ecclesiast. part. 2. n. 19.* Sanchez in *opus. tom. 2. lib. 6. cap. 1. dub. 8. num. 27.* Peguera *decis. crimin. 54. num. 10.* Ioseph Ludouicus *decis. Lucen. 16. num. 3.* Franciscus Marcus *decis. 268. num. 2.* Vulpellus *tract. de immun. Eccles. part. 1. num. 27. & sequent.* Gutierrez in *practio. quæst. lib. 1. quæst. 2. num. 17.* Fachinus in *contro. vers. lib. 9. cap. 83. per totum.* Germonius *de sacrament. immunitat. lib. 3. cap. 16. num. 59.* Marta *de iurisdict. part. 2. cap. 55. num. 4. & sequent.* & Barbola *de iur. Ecclesiast. lib. 2. cap. 3. num. 99.* cum aliis penes ipsos. Et ratio est, quia in *cap. 1. de homicidio*, dicitur euellendum esse ab altari, & immunitate priuandum, qui per industriam occiderit & per insidias: Ergo occidentem per industriam, uti non occiderit per insidias, non gaudebit immunitate quia copulatiua in qualibet illius parte debet verificari & quidem superflue apponeretur in dicto textu verbum illud, per industriam: nam sufficiebat dicere per insidias, et nim qui occidit, per insidias, dicendus est occidere per industriam.

4. Verùm his non obstantibus aliqui putant etiam

in terminis iuris ante Constitutionem Gregorianam occidentem animo deliberato non fuisse immunitate priuandum, nisi proditorie occidisset. Ita tenet Suar. *de Relig. tom. 1. lib. 3. cap. 11. num. 13.* Boëtius *decis. 109. num. 19.* & alij, quos citat Farinacius *conf. 76. num. 17.* quibus adde nouissimè Layman *lib. 4. tract. 9. cap. 3. num. 8.* & Castrum Palaum *tom. 2. tract. 11. disp. vnic. punct. 9. num. 29.* Quia, ait ille, in penis non est faciendae extensio: neque immunitas Ecclesiastica minuenda: tum quia constitutio Gregoriana, quæ, ut diximus *suprà* ex Cardinale Tufcho, decidere intendebat apposuit verbum, proditorie, ut sic insinuaret in illis verbis textus *per industriam & insidias*, idem esse significatum; vnus enim terminus alterius est declaratio: neque ibi est propositio copulatiua, sed simplex; facit enim hunc sensum: Qui per industriam insidiosam occiderit proximum, ab altari euellatur: quod manifestè constat, nam locus ille Exodi ex quo textus desumptus est, concedit locum refugij ei, qui proximo insidiatus non fuerit. Neque inde fit superfluum verbum illud, per industriam, quia apponitur ad maiorem subsequens declarationem; tum quia idem inferri possit esse superfluum verbum per insidias, si omne homicidium per industriam ab immunitate exclusum; quia inde exclusum erat homicidium per insidias, quod esse non potest, nisi per industriam. Et idè supremum Concilium Castellæ, quod Emporium doctorum hominum semper esse solet, hanc sententiam in facti contingentia determinasse testatur ex Paz Villalobos in *summa tom. 2. tract. 39. difficult. 7. num. 12.* ubi, [ad essa opinionè; que vale la inmunidad al traycion; y dice Paz, que lo vio practicar en vna sententia que die el Consejo en tiempo del Rey Don Felipe segundo en fauore de un noble, que matò à otro en vn desafio, y le acogio à la Yglesia, y le sacaron, y mando el Consejo boluerle a ella.]

5. Vnde ex his omnibus statuendum est contra Sarpum, non solum qui occidit, aliquem consultò, & cogitad gaudere immunitate Ecclesiarum, stante constitutione Gregorij XIV. Sed etiam secundum aliquos stante iure communi antiquo.

6. Ad statuta verò, quæ Sarpus adducit aliquorum Regnorum, respondeo nihil, valere; Principes enim Laici nullam habent potestatem determinandi aliquid citra immunitatem Ecclesiarum; sed hoc spectat ad summum Pontificem. Vnde refellendus venit Gambacorta *lib. 3. cap. 13. num. 11.* ubi defendit *cap. 71.* ius Regni Siciliae sub Rege Alfonso, in quo datur facultas Officialibus Laicis, ut extrahant reum ab Ecclesia, qui homicidium ex proposito commisit. Nec valet dicere cum ipso dictum Decretum fuisse factum in Parlamento, ubi adsunt Prælati totius Regni, nam Episcopi non possunt, neque augeant, neque restingant immunitatem Ecclesiarum cum hoc ad summum tantummodo Pontificem spectet.

RESOL. LXXX.

An qui occidit inanimatum ex premeditata animi deliberatione, Apostadamentè, vulgo dicitur, atque ex industria, non autem proditorie, seu per insidias, gaudeat Immunitate? Ex part. 1. tract. 1. Resolut. 33.

§. 1. **D**ixi, non proditorie, neque per insidias, quia de hoc *suprà* diximus. Igitur ad casum propositum respondendo, dico, negatiuam sententiam docere

*Sup. in Resolutionibus, quæ hic sunt infra Resol. 81. & 89.

De Immunit. Eccles. Resol. LXXXI. 49

docere Gambacur. lib. 5. cap. 4. num. 19. & seg. Probat hanc opinionem ex cap. 1. de homicidio, & ex consuetudine multorum locorum.

2. Sed post nostram Constitutionem hæc opinio est proflus reprobanda, sicut illam reprobatur Riccius part. 5. collect. 1792. Peregrinus de immunit. cap. 7. n. 15. & alij; nam Summus Pontifex in ista Constitutione excipit tantum homicidium proditorium, ubi nullus precedebat rancor, sed potius simulabatur amicitia: ergo non est dicta exceptio extendenda ad homicidium non proditorium; dato, quod deliberatè, & ex industria sit commissum, quia dicta Bulla non sustinet extensiones ad alios casus; ibi non expressos, cum reducat omnia ad unam formam, ut sapè diximus, cum particula taxatiua, *tantum*; & excipiendi aliquos casus; exceptio firmat regulam in casibus non exceptis. Ex quibus patet responsio ad argumenta Gambacur. nam, ut probauimus supra q. 1. hæc Bulla Gregor. X IV. derogat ius commune, & consuetudines contra eius formam: ergo in nostro casu non valet argumentum ex c. 1. de homicidio, neque ex consuetudine; stante derogatione iuris communis & consuetudinum supradictæ Bullæ.

RESOL. LXXXI.

An qui occidit inimicum non proditoriè, sed per insidias, gaudeat Immunitate?

Et notatur, quod per homicidium proditorium intelligitur illud, ubi nullus cum occiso precedebat rancor, sed potius simulabatur amicitia, unde non dicitur proditor, qui occidit inimicum suum à tergo, vel ex fenestra cum archibus. Ex part. 1. tract. 1. Ref. 5.

§. 1. **N**egatiuè respondet Gambacur. lib. 5. cap. 4. & 31. & Villadieg. in Polit. cap. 3. num. 208. ubi docet, non obstante Constitutione Gregoriana, homicidium insidiosum non gaudere hac immunitate. Vide etiam Suarez de Relig. tom. 1. tract. 2. lib. 3. cap. 11. num. 10. Fagund. de Præcept. Eccles. tractat. 1. lib. 4. num. 46. & Portel. in dubiis regularib. verb. Ecclesie immunitas, num. 15.

2. Sed isti scripserunt ante Bullam, & in loco, ubi non est recepta, & idè omnes scribentes post dictam Bullam, contrarium docent. Ita tenet Peregrin. in tract. de immunit. cap. 7. num. 5. & 20. Ambrolinus de immunit. cap. 16. num. 142. & Bonacina de legib. disp. 3. q. 7. §. 4. num. 14. Et ratio est: quia est differentia inter homicidium proditoriè commissum, & non proditoriè; sed Bulla ex immunitate solum excipit homicidium proditorium, ergo non excludit non proditorium. Et clarè hoc determinauit Clemens VIII. referente Cardinali Burghesio, & Platra: nam in quodam Breui Archiepiscopo Panormitano directo, ut supra visum est determinat quosdam occisores, qui ex insidiis inimicum occiderunt, gaudere immunitate Ecclesiastica, stante Bulla Gregor. XIV. quidquid in contrarium sentiat de mente Clem. VIII. Marius Italia de immunit. lib. 1. c. 5. §. 4. n. 1. qui ut Farinarius benè obseruat, diuinat, & minimè audiendus est. Nota verò, quod nos per homicidium proditorium intelligimus illud, ubi nullus cum occiso precedebat rancor; sed potius simulabatur amicitia. Vide contra Gambacurram & Megalam in 3. p. lib. 4. c. 2. quæst. 1. nu. 18. & Bobadillam in Polit. tom. 1. lib. 2. c. 14. n. 38. & non dicitur proditor, qui occidit inimicum suum à tergo, vel ex fenestra cum archibus. Ita docet Bartol. in leg. respiciendâ. §. delinquitur, n. 1. ff. de pœnis. Et ita præter Ambrosinum,

Tom. IX.

Farin. & Peregrin. docet in terminis huius Bullæ, Ricc. part. 5. collect. 1792. & part. 1. decis. 168. num. 1. Genuens. in praxi, cap. 94. & ita etiam ante dictam Bullam fuisse decisum in Regno Neapolitano testatur Vincent. de Franch. in decis. 713. Cum igitur immunitas Ecclesiæ sit fauorabilis propter reuerentiam sacrorum locorum, & exceptio sit odiosa, verbum, *proditoriè*, strictè interpretandum est, licèt nonissimè contrarium asserat Fagundez de Præcept. Eccles. tract. 2. lib. 4. cap. 4. num. 46. cum Portel. in dubiis Regul. verb. Ecclesia immunitas, num. 15. Sed isti scripserunt in Hispania, ubi Bulla Gregor. non est vsu recepta.

90 §. vlt. & in Ref. 82 §. 1. ad medium.

Sup. hoc supra in fine Ref. 23 & 60. §. Sed ego.

RESOL. LXXXII.

An qui occidit amicum reconciliatum, tanquam proditor, careat Immunitate. Ex part. 1. tract. 1. Ref. 35.

Sup. diff. huius tituli in Ref. seq. §. 2. cursum ad medium.

§. 1. **S**uppono, inter inimicos non esse homicidium proditorium: nam tunc dicitur quis proditoriè occidere aliquem, quando inter illum, & occisum nullus precedebat rancor, sed potius simulabatur amicitia ut putà, quia insimul comedebant, vel simul erant in itinere. Et ita docet Ambros. de immunit. cap. 6. num. 1. Peregr. etiam de immunit. c. 7. n. 2. & alij. & idè, ut supra diximus, etiam occidens inimicum retrò, non dicitur committere homicidium proditorium: quia debet præcauere ab inimico suo, ut ex doctrina Bartoli sequuntur scribentes omnes post Bullam Greg. licèt illos carpat, & irrideat, sed immetitò, Gambacur. lib. 5. cap. 12. num. 3.

Sup. in Ref. quæ hic est antecedens §. 2. post medium.

2. Hoc supposito, respondeo, occidentem amicum reconciliatum gaudere immunitate: quia talis non dicitur proditor, & Bulla excipit tantum homicidium proditorium. Et ita fuisse decisum in Curia Archiepiscopali Neapolitana testatur Riccius p. 1. decis. 168. num. 2. ubi ait: [Cum dubitaretur in Curia Archiepiscopali, si occidens amicum reconciliatum dicitur proditor, fuit communi omnium voto conclusum, minimè potuisse dici proditorem: amicus enim reconciliatus æquipollet inimico.] Ita ille, & adducit multas alias rationes, & DD. Ad illum, & non pigebit.

RESOL. LXXXIII.

An qui occidit inimicum, cui fidei iuramentum dederat de non offendendo, gaudeat Immunitate Ecclesiarum?

Et an iudex secularis teneatur delinquentem restituere Ecclesie ab illa cum licentia Episcopi abstractum, si constet postea reum non commisisse delictum in Bulla exceptuatum?

Idem dicendum est, si suasionibus, vel blanditiis reus fuit inductus, ut ab Ecclesia exiret.

Et an delinquens ab Ecclesia extractus, si à carceribus aufugit, & iterum captus est in loco non immuni, abus Ecclesie restituendus sit? Ex part. 4. tract. 1. Ref. 34.

§. 1. **N**egatiuè respondet Peregrinus tract. de immunit. Ecclesiarum, cap. 7. num. 10. quia proditoriè dicitur in tali casu occidisse proditor enim nihil aliud est quàm deceptio contra fidem. Ita ille, qui pro hac sententia citat aliquos.

2. Sed ab affirmatiua sententia contra Peregrinum non est recedendum, quam tuetur nonissimè doctus Iuriconsultus amicus noster Anton. de Mari-

E nis

Sim. in Ref. quæ hic est antecedens §. 2. post medium.

Sim. in Ref. quæ hic est antecedens §. 2. post medium.